

Севериненко В. І., здобувач вищої освіти СВО Магістр,
ОПП Зв'язки з громадськістю,
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

МІСЦЕ ТА ІНСТРУМЕНТИ Е-ВЗАЄМОДІЇ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Анотація: охарактеризовано місце та інструменти е-взаємодії в системі публічного управління на загальнодержавному і місцевому рівнях.

Ключові слова: електронна взаємодія, електронні комунікації, електронна демократія, е-уряд, органи місцевого самоврядування.

Електронна взаємодія органів публічної влади забезпечує як електронний обмін документами, так і можливість автоматичного отримання (обміну) електронної інформації з інформаційних систем органів публічної влади відповідно до вимог та повноважень цих органів. Цілі е-взаємодії схожі на цілі належного управління – прозорість, підзвітність, включення, дебати, доступність, участь, допомога, довіра до демократії, демократичні інститути та демократичні процеси, соціальна згуртованість.

На всіх етапах е-взаємодії надзвичайно важливою є довіра. Зв'язки з громадськістю тісно пов'язані з доступністю, прозорістю та підзвітністю суб'єктів.

Розвиток механізмів е-взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю дозволить: посилити участь, ініціативу та участь громадян у громадському житті на національному, регіональному та місцевому рівнях; підвищити прозорість процесу прийняття рішень, а також підзвітність демократичних інститутів; покращити реагування органів влади на звернення громадян; сприяти громадським дебатам та привертати увагу громадян до процесу прийняття рішень [1].

Е-взаємодія допомагає збільшити участь людей та груп, дозволяє тим, хто має менше голосів, висловлювати свої погляди та сприяє рівній участі. Це може призвести до більш колективного прийняття рішень. Вона забезпечує нову

підтримку та посилення демократичної участі; насамперед охоплює сфери, в яких інститути громадянського суспільства беруть участь у формуванні формальних та неофіційних програм дій, а також у формуванні та прийнятті громадських рішень.

Е-взаємодія вимагає постійного створення відкритих платформ для інформації, діалогу, спілкування, обговорення та де громадяни можуть зібратися разом, щоб захистити свої громадянські інтереси. Ключову роль в е-взаємодії відіграють ЗМІ; серед іншого вони пропонують платформу, на якій громадяни можуть брати участь у публічних дебатах та відстоювати свої інтереси у публічній сфері. Нові електронні медіа та постачальники електронних послуг покращують якість доступу до інформації, забезпечуючи людям найкращу основу для участі в демократії [1].

Слід відзначити перспективність розвитку е-взаємодії та електронного місцевого самоврядування (е-самоврядування). Для України інструменти електронного урядування є відносно новими, тому у 2018 р. вона посідала 82 місце серед 193 країн за результатами комплексного оцінювання розвитку за індексом EGDІ (E-Government Development Index, що проводиться раз на два роки), що свідчить про її значне відставання за темпами впровадження електронного урядування [2]. Індекс EGDІ є комплексним показником, який поєднує три субіндекси (онлайн-сервісів, телекомунікаційної інфраструктури, людського капіталу) та використовується для вимірювання готовності урядів країн до використання інформаційно-комунікаційних технологій для надання якісних інформаційних та публічних послуг населенню, бізнесу та застосування їх у роботі самих органів влади.

Згідно статистичних даних, індекс розвитку е-уряду в Україні за період 2014-2016 рр. покращився, що дозволило зайняти 62 позицію у світовому рейтингу та потрапити до групи країн з високим рівнем розвитку е-уряду. Аналіз статистичних даних 2018 р. свідчить про зростання значення індексу, однак при цьому спостерігається тенденція до падіння рейтингу України (82 місце). Основною причиною такої ситуації є те, що за період 2016-2018 рр. багато країн

з групи середнього рівня розвитку е-уряду перейшли на вищій і витіснили нашу країну з рейтингу на нижчі позиції пов'язані із зазначеним питанням. В 2018 р. 40 країн віднесено до групи з дуже високим індексом розвитку е-уряду; 71 країну – до групи з високим індексом розвитку е-уряду; 66 країн – до групи з середнім індексом розвитку е-уряду та 16 країн – до групи з низьким індексом розвитку е-уряду. За 2017-2018 рр. відбулося зростання індексу електронної участі в Україні з (0,608 до 0,6854), що дозволило зайняти 75 позицію у рейтингу серед 193 та увійти в групу країн з високим рівнем е-участі.

Організація економічного співробітництва та розвитку визначила три типи взаємодій в рамках е-демократії: 1) одностороннє інформування; 2) двостороння інформаційна взаємодія, у якій громадяни мають змогу висловити свої думки з різних проблем, маючи зворотній зв'язок (консультації, діалог); 3) взаємне партнерство, коли громадяни активно беруть участь в розробці і проведенні політики (policy making) [3, с. 50]. З вищезгаданим корелюють наукові напрацювання В. В Сичової, яка виокремляла такі підсистеми електронної участі громадян у публічних справах: е-інформація, е-консультації та е-прийняття рішень [4, с. 285]. С. О. Вознім до системи е-самоурядування відносить: е-інформування; е-консультування; е-прийняття рішень; е-ініціативи; е-партнерство; е-контроль; е-делегування [5, с. 4].

Проте, найбільш поширеними інструментами електронної демократії, що застосовуються сьогодні в Україні як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях, є електронні консультації, електронні петиції, електронні звернення, бюджети участі (громадські бюджети). Також створені ресурси для оприлюднення наборів даних у формі відкритих даних, у тому числі з використанням електронних платформ, наприклад «Громадянське суспільство і влада», «Розумне місто» чи «Єдина система місцевих петицій» та інші, які поєднують у собі кілька електронних інструментів участі. Водночас відсутність в Україні методології оцінки розвитку у сфері електронної демократії не дає можливості на даний час об'єктивно оцінити відповідні процеси.

Список використаних джерел:

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешняка. К., 2017. <https://onat.edu.ua/project/e-urjaduvannja-ta-e-demokratija/> (дата звернення: 29.02.2020).
2. Барегамян С. Х., Карпі Ю. В. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 11. URL: http://www.du.nauka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf (дата звернення: 20.07.2020).
3. Грицяк Н. В., Соловійов С. Г. Електронна демократія : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. К. : НАДУ, 2015. 66 с. (дата звернення: 20.07.2020).
4. Сичова В. В. Взаємодія інституту політичної опозиції та державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр.* 2012. № 2. С. 282-292.
5. Возний С. О. Механізми взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної виконавчої влади щодо формування дієздатних територіальних громад. *Теорія та практика державного управління*. № 4(55).2016. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-4/doc/3/06.pdf> (дата звернення: 20.07.2020).

*Науковий керівник: Сердюк О. І., к. е. н., доцент
Полтавська державна аграрна академія